

Vychází 1., 10., 20. každého měsíce o 11. h. Expedice se nachází u města Pešti na masném trhu v 1. poschodí. Za inserty platí se mimo kolek 30 kr. za rádek 3 kr. poprvé, 2 kr. podruhé.

DALIBOR.

Předplácí se: půll. 1 zl. 50 kr., celor. 3 zl. č. S poštou: půll. 1 zl. 70 kr., celor. 3 zl. 40 kr., rak. čísla. Pro státy německé: půll. 1 tol., 8 nov. gr. celoročně 2 tol. 16 nov. gr.

Časopis pro hudbu, divadlo a umění vůbec.

Odpovědný redaktor: Emanuel Meliš.

František Škroup.

Životopisný nástin.

(Dokončení.)

Vliv, jenžto Škroup za času svého působení na hudební vkus a vzdělání Pražanů měl, může se již dle toho stupně posouditi, jakýž pražská opera za jeho řízení zajímala. Vyvinula se za něho tak zvaná *zlatá doba* naší opery, následkem které mezi operami evropskými nejskvělejší byla. Honosila se totiž Praha tenkrát nejběhlejším souhrou svou bezpříkladně nad všechny jiné vynikajícím orchestrem, jehožto členové, skoro veskrz virtuosové, s to byli, aby snahám upřímným kapelníka svého porozuměli, a ochotně je uskutečnili; honosila se dále Praha nejvyzvučenějším zpěváckým sborem, který mohl každé nejpřísnější žádosti skladatele sebe blaseovanějšího vyhověti, kdežto jiné společnosti se polovičkou statistiků a polovičkou nezkušených diletantů spokojiti musely. Honosila se konečně Praha nejzdařilejšími solisty. Museli bychom zde celé seznamy z divadelních almanahů opsati, abychom zřejmě dokázali výrok svůj, kdyby totiž okolnost ta beztoho obecenstvu tak jasně na mysli netanula. Výdatné a hlasem obdařené umělce svolati jest ovšem jen částečná zásluha kapelníková, jejich síly ale patřičně k skvělým výsledkům vyčerpali, jest docela zásluha a úloha jeho. A v každém tomto ohledu vynikal Fr. Škroup svou obezřelostí a důkladnou znalostí.

Jak ale účinkoval Fr. Škroup! Navzdor časům vývinu hudby velice nepříznivým podařilo se jeho snaze, že uvedl na repertoar Glukovu „Iphigenii“ a „Alcestu, Cherubiniho „Medeu,“ Webrovu „Euryantku,“ Marschnerova „Templáře,“ Mozartova „Don Juana“ poprvé se všemi recitativy obecenstvu. Že Pražany dále též s Wagnerovými partiturami „Tanhäuser,“ „Lohengrin“ a „Fliegender Holländer“ seznámil a jaký vliv toto seznámení na obecenstvo mělo, netřeba podotýkati. Zásluha ta nabude ale ještě větší ceny, když se pováží, že vše, čemu se Škroup naučil, a čím prospíval, pouze ze sebe měl, vyjma poučení svého otce a ředitele královéhradeckého.

Co dirigent byl Škroup výborný a pochybujeme, že Praha kdy lepšího měla a míti bude. Vedl svůj orchestr s největší praecisí a energií, jen časem s přílišnou urputností, která mu nápotom mnoho odpůrců zjednala. Též monopol hudební, jenž se tehdež rozvíjati počal, byl příčinou mnoha brojení proti Škroupovi. A tímto přicházíme k po-

slednímu oddílu jeho neunavné činnosti. Byl Škroup skladatelem lyrickým a dramatickým. V poslednějším oboru skládal díla k českému a německému textu. Avšak všechny Škroupovy opery mají do sebe ony známky, které se nalezájí v tak zvané *kapelnické hudbě*; ale jednotlivosti prozrazují talent. Též nalezáme od něho skladby kostelní a pouze instrumentální. Jeho písně zpívá každý český zpěvák, každé děcko nazpaměť, bohužel i každý kolovrátek jejich ceně na ujmu je kviká, leckterýs diletant z nich nepovedené taneční kusy splítá, a protož netřeba aniž možno, všechny zde uvesti. Jisto, že píseň, „*kde domov můj, v Čechách, tam já jsem zrozena,*“ „*za dnů mladosti,*“ nikdy nepomine, a jsme přesvědčeni, že žádný vlastenec nenechá sobě první píseň v takové zohyzené formě zahráti, aby při ní kvapík neb valčík či kadrilu tancovati mohl. Již skladby jeho písní mu jistí jméno „*českého skladatele.*“ Pro *kostel* psal Škroup jednu mši do C-moll, pak jednu s latinským a českým textem do D-moll, jež u Hoffmanna tiskem vyšla, dále několik Offertorií a Gradual. Z instrumentálních skladeb nám známa jsou: Quartetta do C-moll, G-dur, a F-dur (tištěno u Hoffmanna), Trio v lehkém slohu pro piano, housle a cello (vyšlo v Lipsku u Petersa), pak jedno do Es-dur (vyšlo u Hoffmanna). Čtverozpěvů je tak mnoho známo, že za panování zastaveníček byl Škroup *nejoblíbenějším* skladatelem.

Fr. Škroup byl *čestným* členem více hudebních společností, na př. Žofínské akademie, jednoty k zvelebení kostelní hudby, činným členem jednoty hudebního umění v Čechách atd. Poklid popeli jeho!

Zpěv polyfonový.

Podává Dr. Bílý.

Jako ve stavitelství, v sochařství a v malbě: tak byla i při hudbě po 1. tisícletí veškerá krása u *vnitř*. Zpěv sv. Řehoře provozován *unisono* t. j. jednozvučně, bez harmonizace, a pokus, snad již v VII. století spojený, spojovati s hlavním hlasem *quintu*, byl více tušení, než začátek hudby harmonické. Tento začátek padá radě do oné doby, v nížto i při ostatních umách nápadně jevila se snaha, vše, co ve nitru leželo zavinitého, na venek rozvíjeti, a obojí v soulad uváděti — do doby *románské*. — *a. Hucbald* († 930)

mních v klášteře sv. Amanda v Elnoně ve Flandřích bylťe tuším první, který sestavil zvláštní pojednání „*ars organandi*“ t. j. umění, jak se dá spojit zpěv gregoriánský s jedním nebo vícero hlasy v jistých intervalech v souzvuk. On spojoval se zpěvem gregoriánským, který nesměl býti měněn, *quintu a oktávu*, a někdy oktávu nahore a dole rovnoběžně se zpěvem hlavním, někdy zase sekundu, a tercii (kteráž tehdaž platila za zlozvuk). Za jeho času již byly na noty dvě čáry: červená a žlutá. — *b.* Více již podniknul pro vzdělání harmonie *Guido z Arezza*, mních benediktin v Pomposy u Ferrari v XI. století. Psal dílo: *Micrologus de disciplina artis* musice (stručný návod k hudbě), ve kterém pořád ještě spojuje s hlavním zpěvem *quintu a oktávu*, avšak i sekundu, co procházejících not, užívati učí. On platí též za vynálezce hlasu, který slove: *Salvo bordone* *). Tento učitel hudby užíval již 4 linií, a protože on do těch linií znamenával znamínka (neumen): tu již z toho povstávaly *nyňější noty chorální*. Pomíjejíce jiné vynálezy jeho, podotýkáme toliko, že těmito začátky harmonie v ničem se nezměnila škála *diatonická*, která jest dle bytnosti vlastní zpěvu gregoriánskému. — *c.* Již v XIII. století pak objevil se na poli hudby církevní *Franko* z Kolína. On již rozeznává úplné, neúplné a prostřední souzvuky (consonance), on zná již vyvinutou časomíru (mensuru takt), zná pausy, ligatury atd. zkrátka, on již zřetelně vyřknul nový princip, totiž *harmonického a contrapunktového vzdělání chorálu*, kterýž se od té doby pořád více v hudbě církevní vyvíjí, tak zřetelně, jak se v stavitelství a v jiných umách touže dobou bylo dálo.

2. Století XIII. a začátek XIVho zdá se nám pro hudbu církevní býti *významu* mnohem *vyššího*, než aby pro některé již zde se vplývající zevnitřnosti již hned zde *dobu úpadku* počítati směla. Raděj musí býti uznáno, že i na poli hudby mnoho velikého bylo provedeno, jak v theorii, tak ve praxi. Kdybychom i jen měli pojednání *Marchetta* z Padovy († 1274), *Jana de Maris*, kněze a doktora Sarbonny, který nám i „*hudební summu*“ zanechal (1323), a jiných, v nichž se pravidla hudby již tak zevrub nalezájí, jak po nich dlouho trvaly beze změny: — postačovalo by již to na důkaz, že zde v celku o žádném úpadku, nýbrž o vysokém stupni *vývoje* řeč býti může. *Baini*, kapelmistr papežský však uvádí nám též ve známost mnoho komponistů, kteří nám v dílech posud zachovalých víc světla podati mohou o povaze tehdejší hudby, nežli *dáminky*, činěné z jednotlivých žalob na porušení, z téže doby se ozývajících. Nejznamení-*tější* z nich jest *Dufay* z Chimay v Henne-gavě; vedle něho se jmenují: *Eloy* (Elipius), *Vincent Fauques*, *Binchois* a *Brasart*.

Ač tito náležejí již století XIV.: nicméně drží se základu gregoriánského, skladby jejich svědčí o velikém ostrovtipu, a umělecké contrapunktové zpracování *chorálu* zasluhuje všecken obdiv. Škála jejich jest vezdy *diatonická*, jejich rozměr již v sobě obsahuje i *Croma* = $\frac{1}{8}$; avšak not krátkých nikdy není spojeno, čtvrtnot nikdy víc než šest, přec

však často 2 i 5 největších (*maximae*), s rovně tolik dlouhými (*longis*). Skoky více se namítají ve všech intervalech obyčejných, ve velké a malé terci, quartě, quintě, v malé a velké oktávě, a všech jen v souzvučích, nikdy v zlozvučích. Jejich harmonie se pohybuje nejvíce v *trojzvuku* t. j. v terci, quintě a oktávě; k tomu se bere sexta, zřídka septima. Všecky dissonance i s quartou jsou vždy připraveny, pravidelně uvedeny a rozvedeny. To vše ukazuje, že, co se hudby církevní týče, zde stojíme v době slohu vyvinutého, jako i v ostatních uměních téhož času se dálo, a že tento stupeň dokonalosti důkladnou a horlivou činností nadesílá. Že papež Jan XXII. již 1322 proti přepiatostem horliti musil, nesmí nás mýlit, jelikož i v ostatních větvích umění Církev v každé době proti podobným jednotlivým zblouzením se vyjadřovati musila, aniž proto na všeobecné zvrhnutí smí souzeno býti.

3. Jako snad žádné umění na dlouho se nemohlo udržeti v oné rovnoměre, v souladu obsahu vnitřního i zevnitřního (jako ku př. ve stavitelství gothického slohu již velmi záhy na jednotlivých místech projevovalo se nachylování k převážné ozdobě (dekoraci), až konečně v XV. století tato v hračku se zvrhla, a na vnitřek, na stavbu (konstrukci zapomenula). Tak i v mnohohlasovém zpěvu církevním projevovaly se brzo *jednotlivé známky vtírající-se zevnitřnosti* (okázalosti) až i tato během XV. a XVI. století vždy více dosahovala vlády a vždy větší porušení přivodila. Již ve XIV. století, a sice k náklonku, a pak dále nacházíme již všelijaké *šeredné obyčeje*, které se i při skladbách, pro kapellu papežskou určených byly vplížily. Tak bylo sem tam v obyčeji, themata pro figurovaný zpěv nebráti více z *chorálu*, nýbrž z *národních písniček*, ano pojmenovávati samy ty mše podlé těchto písniček. *Baini* nám jich několik uvádí: ku př. missa: a dieu mes amours! neb: Chi fa oggi il mio sole! — nebo: des rouges nez! nebo: Dormendo un giorno atd. — To je zrovna tak, jakoby podle našich *slovanských* obyčejů pan učitel řekl: Dnes se bude provozovati mše: Vále láska ošemetná; nebo: Utíkej káčo, utíkej; nebo: Když jsem já k Vám chodíval atd. Ano tak dalece se zpěváci zapomínali, že i ten světácký text do svatých slov vplítali. K tomu se cenila *umělost* hudební, zvláště v XV. a XVI. století dle toho, jak kdo uměl nahromaditi a splésti moc hlasů ku př. *Ockenghem* († 1513), jehož skladby se zdají být samé počtářské úlohy, jich nahromadil 36, a *Zarlino* to přivedl až na 50 hlasů, třeba k tomu nezpíváno ani textu, jen když bylo mnohozvukové bručení.

(Dokončení.)

Cesta do Kostelce.

Fraška v 1 jednání.

(Pokračování.)

12. výstup.

Verunka, později paní z Drahejšová, Růžena.

Verunka (hledí s úsměchem za Sýkorou).

Ubožák, přišel celý s konceptu! jak to v něm víří a bouří! a proč? pro koho? jest on z přízně? přítel? — jest

*) Memorie storico-critiche della vita e delle opere di Giovanni Pierluigi di Palestrina da Giuseppe Baini, Rom. Direttore della Cappella Pontif. Roma 1828. Vol. I. c. IX. p. 257.

svobodný — neb vdovec? (pohledne v pravo) Hle tu přicházejí, ano, paní Drahejšová s pannou nevěstou.

Paní z Drahejšová (k Růženě při vstoupení).

Vidíš, mé dítě, že nebyl tento krok bez výsledku, paní Živná jest s volbou pana Karla spokojena a chce ji sama celé své rodině sdělit — nyní jest ale čas, bychom přišly domů; bude as již mnoho lidí u nás.

Verunka.

Až posud přišel jen pan Potloukal.

Paní z Drahejšová (spokojeně se usmívajíc).

Tak pan Potloukal je tedy již zde?

Růžena (k Verunce).

Což pan Karel — ten by zde přec měl první býti?

Verunka.

Ano, slečno! Čekaje na vás rozličné věci tu jedl a pil, až konečně, nemoha se dočkat, odešel.

Růžena (starostlivě).

Odešel?

Paní z Drahejšová.

Upokoj se blázinku, vždyť on opět přijde.

Verunka (zřetelně).

To ráda věřím! S ženichem je ovšem něco jiného, než s mužem — (živě pro sebe) Oho! co jsem to teď vybreptla! (hlasitě a měnicím se hlasem) Mimo něho přišel ještě jeden pán, (důrazně) který, jak se zdá, vás zná.

Paní z Drahejšová (lhostejně).

Možná — jinak by ne přišel. (Chce odejít do domu.)

Růžena (ohlíží se po Karlovi).

Verunka.

Ten ale přichází k svatbě z daleka — až z Ameriky?

Paní z Drahejšová (nepokojně a podiveně).

Až z Ameriky?

Verunka.

Ano! kde prý po 10 let žil —

Paní z Drahejšová (pomateně).

Po desíti letech?

Verunka (pro sebe).

Zdá se skorem, že jí to není lhostejné. (hlasitě) Je on zvláštní podivín — má veselý obličej — ale je neustále v špatném rozmaru.

Paní z Drahejšová.

Jaká podobnost?

Verunka.

Ostatně zdá se být pro vás a pro slečnu velmi zaujat? neboť se na všech stranách po vašem stavu poptává.

Paní z Drahejšová (nuceně).

Tak — poptává se?

Verunka (pro sebe).

Zdá se, že jí při tom není dobře. (hlasitě) Je to velmi zvědavý pán — chtěl docela na mne něčeho vyzvědět —

Paní z Drahejšová.

No — a?

Verunka.

Já vím, co mám dělat — můžete být uspokojena; já

nevytlachám to, co se doma uvařilo, (změní hlas) na to vešel pán ten docela směle do vašeho příbytku.

Paní z Drahejšová (vždy více polekaná).

Vešel do mého příbytku?

Verunka (s lhostejným pohledem).

A tam se povadil s panem Potloukalem.

Paní z Drahejšová (pro sebe).

Je-li možná?

Verunka.

A nyní je u policejního komisaře.

Paní z Drahejšová (živě).

Kdo? Potloukal?

Verunka.

Ne, ten pán s tím veselým obličejem.

Paní z Drahejšová (pro sebe).

Já jsem ztracena — tak tedy nejsem přece vdovou. (vrhne se v pravo na lavici.)

Růžena (přicházejíc k tomu).

Velký Bože! Matinko!

Verunka.

Chcete k něčemu přičichnout? Libo vám sklenice třesňovky? — ne, raděj kmínky neb rostopšínky?

Paní z Drahejšová (velmi pohnutě).

Nechte mne!

Verunka (pro sebe).

Já to brzy vypátrám, jak se to nachází — a potom ať to ví celé město. (odejde do hostince.)

Růžena (k paní z Drahejšové).

Co pak se ti ale stalo nenadále, matinko?

Paní z Drahejšová (vstane).

Nic, mé dítě — nic — bláznovská, přehnaná myšlenka, — která mne mimovolně pronásleduje — pojd, ať odejdeme.

Růžena (prostosrdečně).

Snad jste obdržela nějaké zprávy o tatínkovi?

Paní z Drahejšová (nuceně).

O tvém otci? — ne, ne, o tom není řeč. (pro sebe, odcházejíc) Musím vidět Potloukala — musím zvědět — tato nejistota mne usmrtí. (Vstoupí do domu.)

13. výstup.

Růžena samotna, později Sýkora.

Růžena.

Třesu se na celém těle — tento zmatek, jež na matce pozorují, toto tajemství, kteréž přede mnou skrývá; — k tomu Karel až posud ještě nepřichází! (jde opět k zadu a hledí v pravo.)

Sýkora (z levé strany, mne si ruce).

Komisař vtáhl mou žalobu do protokolu — učiní mi spravedlnost. — Vážný to úředník! Užasl nad tím právě tak, jako já. (vznešeným hlasem) Ano, pravil v úřednickém tónu ke mně: Konečně je čas, by se tomu škandálu paní z Drahejšové v našem městě jednou konec učinilo! Jděte jen, pravil, směle domů, ukažte především svou domácí moc, a budu se zákony za vámi k vaší podpoře. (utírá si oči.)

Růžena (aniž by Sýkoru spozorovala).

Nepochybně — Karel na nás zapomněl — nebudu více čekat, matinka by se hněvala. (obrátil se k domu.)

Sýkora (zaslechla ji; pro sebe).

Matinka by se hněvala. — To je má dcera. — musím upřímně vyznati, já bych jí byl více nepoznal!

Růžena (pro sebe).

Kdo pak je as tento pán, jenž na mne tak pohlíží?

Sýkora.

Prosím za odpuštění, drahoušku, musím ale za každou cenu s vámi mluvit.

Růžena.

Se mnou, pane?

Sýkora (pro sebe).

Hlas má ten samý, jak její matky, když byla v tom stáří. (hlasitě, vezma jí za ruku) Ano, roztomilá Růženko, s vámi.

Růžena.

Především pane, jmenuji se Róza.

Sýkora.

Roza? — Zdá se mi ale — (pro sebe) Změnila snad konečně také své jméno, jako její matka?

Růžena (pokračujíc).

Růžena Procházkova rozená Svobodova.

Sýkora (pro sebe).

Procházkova roz. Svobodova! — Róza! — To bych si ještě dal líbit, proto že Róza — Růžena. — Snad jsem se v té desítileté obchodní vichřici docela obrátil, že — ale tomu příjmení Procházkova, Svobodova — tomu naprosto odpírám — jako právě — tomu paní z Drahejšová. (k Růženě) Vy se nazýváte Róza Sýkorova!

Růžena.

Sýkorova! Raději bych umřela, než bych se takto jmenovala.

Sýkora (pro sebe).

Učili vás jmenem vašeho otce opovrhovat — to je něco neslýchaného. — Něco takového jsme se ve vzdělaném světě ještě nedočkali.

Růžena.

Slečna Sýkorova! Kdyby to Karel věděl.

Sýkora.

Lituji velice, že se vám — i panu Karlovi to jméno nelíbí — avšak jest to přec vaše jméno — a vy si co nevidět pospíšíte, jej přijmout.

Růžena.

Ale pane — kdo pak vám ale řekl?

Sýkora.

Vy se ještě také tážete, kdo mi to řekl. (vznešeným hlasem) Slečno Sýkorova, vy jste dcera kupce Prokopa Sýkory.

Růžena.

Ano, můj otec byl skutečně kupec.

Sýkora.

Jenž vaši matku před 10 lety opustil — aby se do Ameriky odebral.

Růžena.

Ano, jest to opravdu tak dlouho.

Sýkora.

A nepraví vám nic vaše srdce?

Růžena.

Zcela nic.

Sýkora (pro sebe).

O přírodo! (hlasitě) Ano, slečno, váš otec odešel, by nabyl jmění — a toto jmění, jež 800.000 zl. obsahuje, přináší váš nešťastný otec — přináší vám věno 400.000 zl. — tento politování hodný otec!

Růžena (pohnutě).

400.000 zlatých! Velký Bože, co mi to pravíte? (pro sebe) Je to snad ono tajemství, které mi má máti chtěla zatajit? (hlasitě) Z toho tedy patrně vysvitá, že můj otec pan Sýkora —

Sýkora.

Aha! nyní tedy se jmenuje její otec Sýkora! (pro sebe) O ty peníze! o světe!

Růžena

Do Čech se navrátil?

Sýkora.

On je mnohem blíže.

Růžena.

Jak to?

Sýkora.

On se nachází již nyní na blízku, v okolí.

Růžena.

Bylo by možné?

Sýkora.

Mohl bych říci docela, že je mnohem blíže — ba že je už zde v Kostelci.

Růžena.

Vy mne napínáte! Mluvte pane!

Sýkora.

Růženko — chci říci Rózo, já jsem tvůj otec!

Růžena (vrhne se mu v náruč).

Sýkora (pro sebe).

Konečně mluvila příroda — a těch 400.000 zl.!

Růžena (s jásotem).

Můj dobrý otče!

Sýkora.

Má drahá dcero! Z lásky k tobě zapomenu na vše!

(Pokračování.)

Obět žárливosti.

Novoletka ze života českého umělce od A. Melišové-Körschnerové.

(Pokračování.)

„Provaz a hřebřík sem!“ zvolal Bernardini na hostinského, „já vám ukázu braši, co jste ještě nikdy neviděli.“

„Co by to mohlo být?“ tázal se potměšile Omicino. „To, co ty dovedeš, dovede zajisté Kočvara, a to ještě lépe.“

„Máš pravdu! Ještě lépe,“ hulákali, vrávorajíce podnapilí soudruhové Bernardiniho.

Mezi tím přišel hostinský s provazem a hřebříkem. Bernardini vylezl jako veverka na hřebřík, a sundav s háku svítilnu tam zavěšenou, připevnil k němu provaz a udělav na něm oko, zavěsil se za obě ruce a pustil hřebřík pod nohy; načež zdvihnuv jej špičkami přední nohy, až nad kolena rukama jej zachytil a tak několik sekund v povětří viseti zůstal.

„Bravo, bravissimo!“ volali tleskajíce přítomní, „toť věru umělecký kousek, ježž málo kdo tak obratně provede.“

„Leda Kočvara!“ ozval se na to již chraptivý Omicino, „toť Kočvara ještě lépe provede.“

„To se musí teprv dokázat,“ pravili druzí.

„Ano, ta také dokážu!“ zvolal Kočvara — hrdě se vztýčiv a uchopiv hřebřík, stoupal navzdor, že smysle jeho vínem velmi opojeny byly, hbitěji než dříve Bernardini po hřebříku až na poslední stupeň a provedl všechny kousky, které před ním Bernardini dělal, a ku konci strčil též hlavu jako onen do oka provazu.

„Teď je okamžik přízniv,“ zašeptal Omicino Bernardinimu, „učiň, jak jsme se usnesli, a brzy bude po soupeři!“

Sotva Omicino slova ta dořekl, zavrával Bernardini na vedle stojícího soudruha. Tento padl na hřebřík a Kočvara visel v povětří. V prvním okamžiku hrnulo se vše k Bernardinimu, ježž bez pohnutí na podlaze ležel a nepozoro-

rovali v prvním leknutí prudké šubání ubohého Kočvary, ježž o pomoc volati nemohl.

„Mrtvice ho ranila!“ vzkřikl Omicino s přetvářeným leknutím.

„Nikoliv, omdlel jen!“ zvolal jiný, ježž se o dobrém chodu pulsu na zemi ležícího přesvědčil. „Přineste rychle vodu!“

Co zatím Bernardiniho z domnělé a líčené mdloby vzkřísiti se snažili, visel nešťastný Kočvara, jehož žádný pozorovati se nezdál, bez ducha v osudné klíče, kterou mu mstivý a žárlivý Bernardini nalíčil. Líčená mdloba zpěváka netrvala dlouho, neboť jakmile mu několik studenými kapkami obličej pokropili, probudil se Bernardini.

V tom samém okamžiku zpomněli si podnapilí a z části polekaní soudruhové na Kočvaru.

„Pro Bůh,“ zvolal Omicino, vida, že se Kočvara nehýbá, „co se děje s Kočvarou?“

Rychle přiskočili někteří a podávali mu hřebřík; avšak Kočvara visel tu bez pohnutí. Jeden z nich vylezl na hřebřík a přeřízl osudný provaz, co zatím druzí do náruče ho pojmulí, jiní ho třeli a někteří pro lékaře pospíšili. Avšak všechno jejich i lékařovo namáhání bylo marné. Kočvara byl mrtev.

(Dokončení.)

Feuilleton.

Dopisy z Čech a Moravy.

Z Mladé Boleslavi. (Ochotnické divadlo.) (Dokončení.) Po tomto prvním, skvělém představení byla naše česká Thalie z místnosti „u zlatého věnce“ vypovězena a musela vzíti útočiště do mnohem menší místnosti „u modrého hroznu,“ ale za to k poctivému Čechovi, p. Kašparovi Stosovi, kdež se všech ostatních, pro tuto saisonu povolených představení zdarile dohrálo. Od té doby dařilo se ochotníkům také mnohem líp a o slečny nebyla také žádná nouze. Ze všech nejvíce se vyznamenaly slečny: Vil. Novotná, A. Teynilova, A. Šebkova, M. Novotná a A. Májova. Z pánů vyznamenali se zvláště pp. Petr, Vyskočil a Nejedlý. Poněvadž ale byla návštěva skoro po každé velmi četná, ustanovil se p. Máj na tom, divadlo opět „k věnci“ přestěhovati. Divadlo se přestěhovalo, a co jsme předvíдали, stalo se. Když se páni ochotníci k třetímu představení připravovali, překvapil je nenadále pan hospodský s velmi zdvořilou výpovědí: „Lassen sie sich das böhmische Theater abräumen, sonst werf' ich's auf die Gasse.“ (Dejte si to české divadlo odklidit, sice ho vyhodím na ulici.) — Ubohé české divadlo! Podruhé muselo se vystěhovat z domu, kde nejen jako z milosti trpěno,

nýbrž kde mu i vyhozením vyhrožováno bylo. Podruhé přijal p. St. vyhnanou českou Thalii pod ochranou střechu ochotně, prepustiv pp. ochotníkům místnosti zcela bezplatně. — Dne 3. listopadu dával se Tylův výborný obraz ze života: „Pražský flamendr“ velmi zdarile. Z herečů zvláště vynikali pp. Petr (Adolf), Vyskočil (Sykora), Blažej (Jelínek), Nejedlý (Podhajský), Zralý (Filip), z hereček pak slečny Teynilova (Apolenka) a Šebkova (Veronika). — Tímto představením bylo pro rok 1861 účinkování pp. ochotníků ukončeno. Co podporovatele tohoto vlasteneckého podniknutí zvláštní zásluhy sobě získali: P. Vaněk, vlastník zdejšího uměleckého mlýna, p. Hifler, továrník a p. K. Zvíkl. — Z rozličných příčin povstala mezi ředitelem a mezi údy rozepře, kterouž vřelé účastenství a činnost pp. ochotníků ochabovati počaly. Aby nemilé rozepři konec učiněn byl a aby spolek docela nezanknul, vyvolili sobě pp. ochotníci za ředitele spolku p. Vodku, obchodníka a měšťana zdejšího, který upřímně o zdar spolku pečuje. Dne 4. t. m. zadali pp. ochotníci žádost k vys. místodržitelství za povolení na 10 divadelních představení, při čemž i spolu prosbu kladou, aby jim odvádění polovičky z hrubého příjmu, kterýžto úvazek jim okresním úřadem uložen byl, prominuto by-

lo, zavazuje se ale čistý výnos k dobročinným účelům odváděti a hodlají řádné divadlo za to zříditi. Však městská rada opět dokázala, jak málo jí na zdaru našeho divadla záleží. Místo co by ochotně žádost na patřící místo podati a podporovati měla, poslala ředitelstvu písemní rozkaz, aby ihned účty z posledních dvou představení složilo a vybývající čistý výnos odvedlo, jinak že by žádost za nové povolení dále podati nemohla. Jest to věru politování hodné! v každé vesnici najde takovýto účel podpory a u nás, v král. kraj. městě, městská rada hledí ji všemožně potlačiti. Takové coparství najdeš, milý čtenáři, málo kde, jako u nás. Pak-li městská rada žádosti činných našich pp. ochotníků nevyhoví, neuvidíme je ani tak hned zase hrát; jsouť pevného úmyslu, celé divadlo i s čistým výnosem, které 21 zl. 68 kr. obnáší, odvesti, ale více také hrát nebudou. Prozatím odevzdalo ředitelstvo účty s prosbou, aby městská rada tuto zajisté nepatrnou částku ochotnickému spolku co základní fond ponechala. Jsme žádostivi, co na to městská rada odpoví. — Na den 9. března t. r. byla již hra, totiž „Dareba“ ustanovena a úlohy rozdány, přijde ale sotva k představení, poněvadž tři slečny spoluúčinkování při tomto představení odepřely a úlohy vrátily. Tak

stíhá jedna nesnáz druhou a musím se přiznati, že se divím takové trpělivosti obětavých našich ochotníků. — Dejž Bůh, aby se jim lépe dařilo! —1.

Z Hlinska. (Besedy. — Slávie. — Dráteník.) Byl-li masopust u nás na počátku mdlý, ochablý, lhostejný a zemdlený, ku konci přede osvědčil, že nepozbyl dosud živost, v roce minulém tak skvěle osvědčenou. 23. února byla uspořádána deklamatorní, pěvní a taneční zábava, a 2. března již opět druhá „národní beseda.“ O prvnější zábavě nemohu Vám obšírných podat zpráv, nebylť jsem přítomen, podotýkám toliko, že se potkala se skvělým výsledkem a že najmě zpěvy všestranného došly uznání, za což neunavná píle p. Pelikána vděčného zasluhuje uznání. — Národní beseda, 2. t. m. uspořádaná vynikla živostí a jarostí zábavy i zdařilým provedením deklamací i zpěvů nad starší sestru svou. Sl. A. Strasákova (Českám), M. Strasákova (Naše sláva) a M. Adámkova (Má vlast) zdařile ku spokojenosti obecenstva deklamovaly, mimo ty přednesl p. A. Vocelovu báseň „Odkaz poslední“ a „Úpomínka na masopust“, besední čtení p. K. „A přede jsme rebelanti.“ Pan A. V. zpíval dovedně „Na výsosti hvězdy svítí“, zdařile provedené sbory: „Vše jen ku chvále“, „Slávy květ“ a „My čeští manové“ mile dojmuly shromážděné. — Hudba taneční vynikala v celku národním rázem; upotřebenost skladeb vesměs v motivech národních písní založených. Velké i zasloužené obliby došla ze slovanských národních písní složená čtverylka „Slávie“ od Leopolda Hruše. Naše národní slovanské písně, tyto perly ducha slovanského, obrátily na se v poslední době u vysoké míře pozornost hudebních skladatelů vůbec. Co tu vyšlo již fantasií, transkripcí, hudebních skladeb, ouvertur a j. díl, založených v těchto nevyčerpatelných pokladech hudební krásy! Slovanské národní písně vykvětlý ze srdce holubičího národa a došly skutečně jednohlasného uznání všech výtečných esthetikův vzdělaných národův. — V tomto hromadném upotřebení motivů našich národních písní k dotčeným účelům seznaváme nový důkaz jejich veliké ceny. Setkáváme se arci mnohdy s pokazenými plody, v nichž perly v prachu a v kalu zahrabány jsou, avšak v oboru tomto nalzáme již také mnoho velkolepého a skutečně krásného. Klenotník vybírá klenoty a snaží se, umělostí svou z nich utvořit krásné celky, šperky; snaží se, by lepokamy tak sestavil, aby jich nejčelnější půvaby a krásy oslonily zhlady, mnohdy, je-li dovedný umělec, vyvede díla výtečná, podle krásy lepokamů obdivuje se též i jeho vkus, i jeho mistrnost. Neumělý klenotník mnohdy již v přípravě perlu rozdrobí neb zničí, že by v částech marně člověk krásu, lepost celku vyhledával, ruka neumělá mnohdy i z nejskvěnějších perel mizerný vyvede šperk. To

platí též o skladatelích, jenž z našich drahocenných písní ku svým skladbám motivy vyjímají. A tak se stává, že máme množství dobrých i špatných skladeb, v národních písních založených. „Slávii“ můžeme nazvat se stanoviska tohoto skladbou zdařilou. Vybrané písně honosí se přednostmi skutečnými, sestavení pak jest velmi dovedné, šetřeno ostře mezi skladby taneční, avšak nenalzáme v celé skladbě polámaných údů, zmrzačilých částí zteplilých vil, jenž duchem národním celou skladbou provívají. „Slávie“ není pouhé, prosté seřazení písní národních, jest svědomitě provedená skladba taneční, honosící se zároveň nemalými přednostmi uměleckými. A tak doufáme, že i mimo taneční síně prováděna, zasloužené dojde obliby. Velezdařile jsou provedeny oddíly 2., 5. a 6., tento poslední nad ostatní uchvacující silou vyniká. Končice takto stručnou úvahou svou o začátečním díle našeho krajanu, přejeme mu zdaru, vytrvalosti a statečného postupu na dráze tak šťastně nastoupené. — Překvapí Vás zajisté — trňte — příštího leta snad se nám dostane nadobyčejné zábavy provedením zpěvohry „Dráteníka“.

Z Kralové Hradce. (Akademie.) V neděli dne 9. března 1862 uspořádá zdejší pěvecká jednota k oslavě svého tříletého trvání v městském divadle hudební a deklamatorní akademii, při kteréž ze zvláštní ochoty spoluúčinkovati budou pp. J. L. Lukes, čestný sbormistr a L. Procházka z Prahy. Program sestává z ryze českých skladeb, a sice proslov, pak v oddělení I.: 1. „Utonulá“, sbor (přepřacovaný) od Křížkovského. 2. Národní písně přednese p. J. Lukes. 3. „Tři jezdcí“, sbor od L. Procházky. 4. „Hubinka“, píseň pro sopran s průvodem klavíru složil Arditi. 5. Píseň pro tenor, přednese p. J. K. Lukes. 6. „Cikáni“, sbor (přepřacovaný) od Vogla. 7. Overtura od Suppé, pro smyčcové nástroje uspořádal K. Antony, přednese p. J. K. Lukes. 8. „To se nesluší“, deklamace od J. K. Tyla. 9. a) Mazurka od B. Chopina. b) „Lovecká“ z „Památných listů“ pro klavír, přednese p. L. Procházka. 10. Národní písně, přednese p. J. L. Lukes. 11. „Staročeská“, ve sbor uvedl Ferd. Heller. Polovice čistého výnosu jest určena k dobročinným účelům.

Z Nymburka. (Produkce zpěv. spolku. — Rekvie.) Náš zpěv. spolek vedením příčinlivého ředitele p. Mottla počíná si velmi chvalně a zasluhuje všestranné podpory a chvalného uznání ze strany obecenstva. Dávati od nového roku již dvě produkce, které příznivého úspěchu dosáhly. V první produkci, dne 12. ledna měli jsme příležitost následující věci slyšeti: 1. „O vítěj nám“, sbor od Jeleny. 2. Národní písně: a) „Nejsi, nejsi.“ b) „Včera neděle byla.“ 3. „Kalina“, sbor od Vašáka. 4. „Doktorka nad doktory“, od

Douchy. 5. „Dvojzpěv ze zpěvohry „Libušin snatek“, od Škroupa. 6. „Nevěrný milý“, sbor od Vašáka. 7. Deklamace o stavu manželském, od Bernkopfa. 8. „Šumí Labe“, sbor od Zvonáře. — Neméně zajímavý byl program druhé produkce dne 16. února, kdež ještě více skladatelů českých zastoupeno bylo. Program obsahoval následující věci: 1. „Pozdravení pěvcovo“, sbor od Veita. 2. „I šepce kvítí“, píseň pro tenor od Eduarda Nápravníka. 3. „Svět se točí“, sbor od Vašáka. 4. „Roháč z Dubé“, od Friče. 5. Duetto ze zpěvohry „Lucie de Lamermoor“ pro bass a tenor od Donizettiho. 6. „Čechoslován“, sbor od Václ. Zavrta. 7. „Kovářská.“ 8. „Píseň cestujících po vlasti“, sbor od Abta. Provedení všech sborů bylo zdařilé a uhlazené a doufáme, že při dobré vůli a horlivosti pánů členů se činnému řediteli poštěstí, jestě větší dokonalosti v provedení dosíci. Pan ředitel zasluhuje nejen za různé vedení produkci, alebrž i též za svou snahu, by nám vždy něco nejnovějšího z oboru hudby podal, zaslouženou pochvalu. O první produkci bylo dosti špatné počasí, ale navzdor tomu bylo obecenstvo dosti četně zastoupeno, na to počasí až mnoho. Při druhé produkci byl ale sál skorem přeplněn, jak se ani nepamatují při některé z minulých produkci. Touto hojnou návštěvou dalo zajisté zdejší obecenstvo na jevo, jak zpěv. spolku přeje a z jeho zdaru se těší. Zasluhuje zajisté za tak četnou návštěvu a šlechetnou podporu, bych mu ve jménu zpěv. spolku provolal: „Sláva!“ — Dne 6. m. m. bylo zde slouženo rekvie za Boženu Němcovou; zpěv. spolek zpíval při něm krásné vokální rekvie od Lábbra. Okolo katarfalku stáli naši statní jonáci v čamarách, a na svíci byl připevněn trikolor ze slovanských barev, kterýž sl. Dlabačova k tomu účelu věnovala. Obecenstvo se též dosti četně účastnilo při této slavnosti, zvlášt krásné pohlaví. I též městská rada s purkmistrem byla přítomna. — Dne 2. března měli jsme zase produkci a taneční zábavu. Program byl následující: Overtura pro orchestr od Titla. „Slován“, sbor od Vašáka star. „Jakého bych nerada“, deklamace od Ruběše. „Vlastenecká“, polka od Vojáčka. „Válečná“, sbor s hudbou od Rich. Wagnera. „Vysloužilce“, deklamovánka. „Krásná Kordula“, sbor od Havelky.

Pravdomil.

Z Olešnice. (Divadlo. — Nová veselohra.) O divadle, které založeno bylo r. 1859 od několika ochotníků, nyní obecním majetkem se stalo (an městské zastupitelstvo 100 zl. naň obětovalo), můžeme utěšenou zprávu dáti, že čím dále, tím více se zmáhá herectvo i návštěva. Letního času ovšem zřídka kdy se hraje, což snadno vysvětliti se dá z poměrů mě-

stečka, mimo řemeslnictví hlavně rolnictví se zanášejícího. Za to však zima, jako vůbec zábavám domácím, zvláště divadlu příznivou se prokazuje. Od listopadu m. r. dávaly se u nás následující kusy: Tichá voda břehy ryje — Loupež — Sládkova dcera — Vilfing Stubenberský (dvakrát) — Ať se to jen žádný nedoví — a posledně 2. února: „Zklamáný ženich“, veselohra, sepsaná schválně pro divadlo Olešnické známým pérem zdejším, které již v loňský výbornou veselohrou: „Srdce a hrob“ sebe i divadlo naše proslavilo. Předmět tohoto kusu je následující: Mladý Vladimír, pán z Lehkohradu upadá následkem náruživého karbanu do hrozných dluhů a zvláště do klepet židovského lichváře Isáka, který mu za ohromné úroky peníze po světě shání. Vladimír však hraje, až konečně, jsa na holičkách, odhodlá se panství své dát do výhry. I pošle balík losů svému správci Rozvážilovi, aby místo služného jimi podělil všechny služebníky vrchnostenské. Rozvážil má za hospodyň svou sestřenicí, Zuzanku, 54letou pannu, která je úhlavní nepřítelkyní p. kancelářského Lišky, jenžto za Karolinkou, neteří p. správce, pálí. Je pak p. Liška velezdařilý pravzor všech panů Franců bývalých a nynějších, pravá to liška. Ontě první, jenž z novin se domáká, že panství vyhrál los odpovědné jeho nepřítelkyně Zuzany, zničí všechny noviny, jež do zámku docházejí, a poněvadž bohatství mu jde nade všecko, nechá sedět chudou Karolinku a stane se milkem a na krátko i manželem pošetilé Zuzanky, která posud o své výhře nic neví. Po svatbě teprv omráčí p. Lišku novina děsná, že Zuzanka právě před tažbou prodala los židovi; pozdě však už bycha honit. — Celý kus líčí nemilosrdně karban, lichvu a peněžáctví, zvláště pak ty, kteří k vůli penězům v manželství vstupují; hojnými, zdařilými vtipy a časovými narázkami protikán, baví od počátku až do konce a může se právem nazvat školou, ve které každému posluchači nějaké pravdy se dostane, byť i perné. Nepochybujeme, žeby veselohra tato poněkud zkrácená a co do mluvy sem tam opravená s dobrým výsledkem se potkala i před obecnostem soudnějším, než-li jsou někteří lidé, jenž se domnívají, že se divadla z rukavů vytřepávají, netušíce, že drama jest vrch a konec veškerého básnictví, ba všeliké tvůrčí síly ducha lidského. Dotykáme ještě, že rukopis téže veselohry už od loňského roku se nachází v rukou p. prof. Z. v Praze, že výhradně politický ruch nynější doby a neutěšené posavadní poměry divadla českého musám mírumilovným hrubě nepřejí.

(Mor.)

Z ciziny.

Ze Lvova. (Koncerty. — Rekvie.) Ruch hudební jesti zde dosti živý. V so-

botu dne 18. ledna dával zde barytonista p. J. Stysiński, člen opery Varšavské, jsa podporován od členův „Towarzystwa muzycznego“ hudební zábavu, v nížto jsme následující skladby slyšeli. 1. Serenadu pro piano, housle a cello od Ferd. Hille- ra, přednesli pánové Mikuli, Kozłowski a de Lange; 2. arii z opery „Lucia“, zpíval koncertista Stysiński; 3. vokální kvartett od J. Otta, předneslo 12 mužských hlasů; 4. arii z polské opery „Hal- ka“ od St. Moniuszki, zpívala panna Wygrzywalska; 5. duetto pro piano a cello z opery „Norma“ od Gregoira a Servaise; 6. Kwiatky nasze, hudba od Michala Modzelewskiego, zpíval p. J. Stysiński; 7. Visla, mazurek od J. Nowakowskiego, předneslo 12 mužských hlasů. — Dne 19. ledna odbyval se třetí koncert „galicyjskiego Towarzystwa muzycznego“, jehož program byl tento: Symfonie od Mozarta. — Recitativ a arie z opery „Hrabina“ od Moniuszki. — Fantasie z „Traviata“ od Alarda pro housle, přednesl p. S. Bruckmann. — Pochod z legendy „La damnation de Faust“ od Hectora Berlioze. Provedení všech skladeb bylo zdařilé. — Ve středu dne 5. února odbyvaly se ze strany „Towarzystwa muzycznego“ rekvie za Karla Lipińskiego, slovního to houslisty a čestného člena této jednoty, jenž dne 16. prosince 1861 v Urlově zemřel, slavné rekvie v archikatedrálním kostele. Dávalo se rekvie od Cherubiniho. — Ve čtvrtek dne 13. února uspořádána byla v sále towarzystwa čtvrtá hudební zábava, v nížto jsme slyšeli 1. Trio (F-dur) od Rob. Schumanna; 2. duetto z „Halky“ od St. Moniuszki; 3. Larghetto „Humla“ s průvodem 4 cell, přednesl na piano p. K. Mikuli; 4. Deklamace; 5. Dvě písně od J. Podlewskiego; 6. Preludio il Presto agitato pro piano od Mikuliho. — V sobotu dne 22. února dával výtečný houslista Nikodem Biernacki koncert ku prospěchu „akademické mládeže.“ 1. Duetto z Normy pro 2 piana od Sig. Thalberga. 2. Fantasie z opery „Trovatore“ od Alarda; přednesl Biernacki. 3. Polonéz Kurpińskiego, zpívala panna Klot. Bogdanowicowna. 4. „Pieśni Gminne“ pro housle, složil a přednesl koncertista. 5. „Lilie“, ballada od Mickiewicze, přednesla paní Aszpergerowa. 6. Wesele w Ojcowie, fantasie pro cello od Servaise, přednesl De Lange a konečně 7. Velký polonéz od Jindřicha Wienawskiego, provedl na housle koncertista.

D—r.

Obzor umělecký.

Hudba. Před nedávnem pozval vyslanec francouzský markýz Lavalette Fr. Liszt v Římě k obědu. Po ukončené tabuli šli oba do pokoje, kde se piano nacházelo. Náhle otevřely se dvojí dvěře a skvělá společnost, as 300 osob čítající se tu ob-

jevila. Liszt musel se po dlouhém odporu prosbám vyslancovým podrobiti a hráti. Po několika minutách oněmělo piano. Liszt vstal, uklonil se dámám a pravil k markýsovi: „Oběd je zaplacen“, načež se kvapně odstranil.

— V Budinském maďarském divadle dávala se dne 24. února první uherská národní opera „Béla Futasa“, (Belův útěk) od Růžičky. Člověk může Offenbachem slouti a při tom ryze francouzskou hudbu psáti; nikdy však nezůstal někdo svému jmenu věrnějším, než tento dobrý Růžička, jenž ryze české melodie v tuto operu položil. Růžička byl ředitelem kůru ve Veszprimu a skladatelem pochodu národního „Rákoczy.“ Provedení této opery bylo ze strany solistů prostřední, za to však držely se sbory a orchestr vedením pana Sziklavölgyiho (Fels-thala) velmi dobře. Od opery „Béla Futasa“ k operám „Hunyádi László“ a „Bánk Bán“ od Erkla učinili Maďari obrovský krok.

— Ve velké operě v Paříži bude co nevidět provozována nová čtyřaktová opera „Potopa světa.“ Nová komická opera od Pedrottiho Guerra in quarta dávala se v Terstském velkém divadle a líbila se velice.

Malířství. Největší stávající vodobarevní (akvarelní) obraz nachází se v Londýně v dílně malíře J. W. Burbanka. Ze 12 střeviců vysoký a 19 str. široký a představuje „Daniela ve lví jámě.“

Sochařství. Městský úřad ve Florenci ustanovil, aby obrovská „socha Dante“, jež od Enrica (Jindřicha) Pazziho vyvedena jest, na starém náměstí „Santa Maria-Novella“ postavena byla.

Z Prahy.

České divadlo. V neděli 2. března provozoval se ku prospěchu sl. Bolardové „Ženský boj“, veselohra ve 3 jednáních od Scribe a Legouvé, přeložena od St. Kodyma. Francouzské veselohry mají zajisté tolik života a divadelních efektů do sebe, že překládání jich sotva kdy se nevděčnou objeví práci a že provozování jich na divadle našem s dobrým se potká úspěchem i s pochvalou obecnosti. Když herci jen poněkud pochopí a naznačiti dovedou nuance, do kterýchž francouzský humor své těžiště vkládá. Máme za to, že častějším provozováním kusův jako „Ženský boj“ i vkus obecnosti o krok postoupí, i herectvo naše se vnikati uvykne do jemných znaků salonní konverzáce, k čemuž se mu jinak málo příležitosti podává. Objevuje se v „Ženském boji“ velmi zajímavý kus života společenského a společenských efektů vesměs na příkladné psychologické a fysiologické pravdivosti. Salonní veselohra si u nás posud neproklestila cesty, ba nemohla si ji proklestiti, jelikož salonního života národního u nás nebylo; protož veselohry české jsou vůbec více

frašky, jimž se nedostává naznačení je-mnějších stránek života a jež hrubšími jen konturami docilují značnějšího působení. Představení „Ženského boje“ se potkalo se slušným výsledkem. Herci se snažili patrně o to, aby dostali úlohám svým, což i o dámách platí. Zdá se nám však, že v úlohách jako Leonie z Villegontieru by sl. Bolardova nedosáhla vrcholu svého umění, a že ráz její spíše k ráznějším se kloní povahám, nežli k oněm, jež naivní sentimentalností se vyznačují. Jinak to není praveno na ujmu hry její v „Ženském boji“, kde se zajisté bedlivě vynasnažovala dostátí požadavkům své úlohy. — Pridané tance „Pas de deux“, proveden od slečny Hentzové a pana Reisingra, španělský tanec „Manola“, proveden od slečny Belkové a „Rejdovák“, proveden od slečny Hentzové, pana Reisingra a sboru baletního, se celkem líbily. — Četné obecnstvo se patrně bavilo.

— Úmrtí. Ve čtvrtek dne 28. února zemřel po trapné dlouhé chorobě měšťan pražský a stavitel pan Isidor Šíma (bratr našeho Šimanovského), v uejlepším věku svém. Zvěčnělý byl horlivým, obětavým národovcem a těšil se všeobecné vážnosti. Pochován byl v neděli dne 2. března velmi slavně.

— Na národní divadlo! Přesvědčiv se úplně o nutnosti rychlého zařízení samostatného, stálého, českého národního divadla věnuju do něho důstojné varhany, s tím však ohražením, že zavrhuji všecka prozatímní zařízení co nevčasná a škodlivá, poněvadž by našemu národu jen k hanbě a snížení sloužila, proto také na žádnou prkennou prozatímní boudu ani halíře neobětuju. Karel Vocelka. — Z dílny pana Karla Vocelky, váženého měšťana a vlastimila, věnujou dělníci 8 zl. 30 kr. na řádné a definitivní divadlo, ale též na žádnou prozatímní prkennou boudu; protož také souhlasíme s návrhem pánů výborů pro národní divadlo dne 28. února učiněným a voláme všickni: Zdař Bůh k rychlému zbudování důstojného národního divadla!

— Českoslovanských výtečníků, jichžto první skupení tak zasloužené obliby došlo, vydal Rupertus Přecechtěl právě skupení druhé. Seřazení a provedení jest opět tak dovedné, jako skupení prvního, a dojde obliby zajisté nemensší, než první. Řadu počíná Beneš Krabice, společník mládí Karla IV.; následují mistr Jan Hus, mistr Jeroným Pražský, Ondřej z Brodu, Jan Skála Dubravský, Matouš C. z Choteřiny, hejtman Moravský Ctibor z Cimburka, biskup Jan Augusta, biskup českých bratří Jan Amos Komenský, pražský probošt Jirí B. Pontan, básník Simon Lomnický z Budče, učenec Zachariáš Theobald, znatel starých řečí Kristof Crinesius, a-

stronom a lékař J. Marek Marci, a konečně lékař Jakub Dobřenský.

— Pan Jan Musil v Praze chová u sebe sochu Panny Marie Svatohorské, která se v kapli sv. Kříže v Poštovské ulici nacházela. Po zrušení této kaple zakoupil jeden z příbuzných p. Musilových sošku tuto, a takto se udržela v této rodině až podnes. Jmenovaný majitel hodlá tuto sošku, jakmile se kaple sv. Kříže otevře, opět na její staré místo navrátiti. Jest to dosti stará kopie znamenitého starého originálu, neboť původní soška Svatohorská pochází prý z XIV. století.

— Vzorek k soše. V pozůstalosti zemřelého sochaře K. Böhma nalezá se též výtečný vzorek jíздеcké sochy generála Karla Schwarzenberga, vítěze u Lipska. Vzorek ten daroval otec zemřelého Museu království Českého.

— Český umělecký spolek. Zpráva o činnosti umělecké jednoty pro rok 1860—1861 leží před námi a vyjímáme z ní následující dáta. Jednota tato, kteráž již 23 let trvá, čítá nyní 5495 členů. Co spolkový obraz pro rok 1862 bude vydána měďorytina „Májový den“ dle Böttchera; pro r. 1863 očekává se Engerthův obraz „Zatknutí rodiny krále Manfreda“, jež se v galerii na Belvederu nachází. Oba obrazy budou ryty od mnichovského rytece.

— Zanedbaná litografie v Čechách. Z mnohých stran již se psalo o pěstování všelikého umění v Čechách; avšak v pěstování a zdokonalování litografického umění (kamenorytectví) nikdo se nezmínil. Tak píše v „Nár. Lis.“ jistý F. S., a udává některé příčiny klesání litografie. Souhlasíme s ním úplně; avšak máme za to, že by litografie hlavně tím u nás rozkvétla, kdyby nadaní učnové s důkladnou propravou, jak literární tak technickou, litografii se věnovali a vyučivše se, umělecké cesty konaly a zkušenosti v cizině si také dobyli.

— Shromáždění výboru pro národní divadlo. V pátek dne 28. února ve 4 hodiny odpoledne odbýval výbor pro zřízení národního divadla opětnou schůzi za předsednictví knížete Karla Schwarzenberga. Po přečtení zprávy jednatele vyložil p. Fr. Palacký výkres, dle kterého by se v případě, že by zemský výbor od vystavení prozatímního divadla upustiti nechtěl, na místnosti na nábreží, pro naše národní divadlo zakoupené, prozatímní vystavěti mohlo. Avšak na návrh knížete Taxise uzavřeno jest, aby se dle jednohlasného přání národa od stavění divadla prozatímního jednou a navždy již upustilo, a zemský výbor se požádal, by oněch 80.000 zl., kteréž pro stavbu tuto z fondu zemského byl ustanovil, výboru pro národní divadlo zapůjčil, načež by se ihned se stavbou velkolepého, národa důstojného divadla začítí mělo! Na

to se čtla žádost 86 členů sboru pro národní divadlo, aby se v brzce valně shromáždění sboru svolalo, kterážto žádost dle návrhu pana JUC. Sladkovského v tom způsobu přijata jest, že výbor svolá valně shromáždění, jakmile ho dojde od zemského výboru odpověď na žádost výše uvedenou, stran upuštění od stavby divadla prozatímního. Na to přikročilo se k rokování o důležitém návrhu pana Sladkovského, aby zřízena byla ve prospěch národního divadla loterie, pro niž by zvláště zvolený odbor plán vypracoval. Po vyvrácení veškerých možných námitek jest návrh tento jednohlasně přijat, a vypracování plánu pp. Fügnerovi, Šimkovi a Sladkovskému uloženo, kterýžto plán výboru již v příští valné schůzi předložen bude. JUC. K. Sladkovský míní, že by se mělo v celku vydati 500.000 losů, každý po 2 zl. a sice tak, aby se každý los ještě ve dvě zlatové částky rozdělití mohl, čímž by sumy jednoho milionu docíleno bylo. Kdyby se pak z této sumy jistá část, na př. 200.000 ustanovila pro výhry a 100.000 pro režii, vybylo by na národní divadlo loterií touto 700.000. — Na konec ještě uzavřeno, by se kancelář sboru přičinila, aby krejcarové sbírky výboru odezdány byly, načež schůze výboru o půl sedmé večer se skončila.

— První koncert konservatoria hudby bude se v neděli dne 16. března 1862 ve 12 hodin v poledne v sále konviktském odbývati. Program je tento: I. Oddělení. Symfonie (G-moll) od Mozarta. II. Oddělení. 1. První díl z koncertu pro fagot od K. M. z Webra, přednešen od Villibalda Horwitze (prij. r. 1858). 2. Duetto z opery „Zlodějská straka“ od Rossiniho, přednešena od žákyň operních sl. Aloisie Horiňové a Eleonory Fischerové (prij. r. 1857). 3. Koncert (E-moll) na housle od Spohra; přednešen od Antonína Sitta (prij. r. 1858). 4. Koncertní predehra „Alladin“ od Reineke (nová).

Hudební literatura. Nákladem Šálkovým vedením činného pana Fleischera vychází v Praze české album tanečních kusů pro rok 1862. Nejnovější čísla tohoto album jsou: „Pepičku“ (trasak), a „Bouře“ (kvapík); obě od obratného J. Illnera.

Dur a moll.

Farinelli. Farinelli přišed do Madridu, učinil tak hluboký dojem na melancholického krále Filipa V., že ho svým zpěvem vyléčil. Královna tetíž dala uspořádati koncert vedle komnat králových, v nichžto Farinelli zpívati musel. Několik instrumentálních kusů bylo již přeřáno, aniž by dost málo byly králem pohnuly; sotva ale Farinelli několik taktů z oblíbených jeho arií zpívati počal, zvedl se král a byl na nejvyš pohut. Když byl dozpíval, dal si král Farinelliho zavolat, obsypal ho lichotivými slovy a dal si na jeho prosby, jak si to byla královna přála, dlouhé vousy oholiti, šel nápotom do státní rady a byl od toho okamžiku přístupný lékařům, kteří ho nápotom úplně uzdravili.